

Verklaring van Catalonië

Sterke regio's voor een sterk Europa.

(project voor de plenaire vergadering van 24 en 25 oktober 2005)

De voorzitters van de regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden van de Europese Unie, aanwezig in Barcelona, bijeen op 24 en 25 oktober, hebben, op grond van consensus, de volgende verklaring goedgekeurd

De verwerving van de Economische en Monetaire Unie alsmede de uitbreiding van de communautaire werkelijkheid tot 25 lidstaten, hebben het mogelijk gemaakt dat de Europese Unie, na tientallen jaren van succesvolle integratie die gekenmerkt waren door vrede, economische, sociale en duurzame ontwikkeling en samenwerking, een nieuwe fase van haar geschiedenis ingaat.

De opbouw van het nieuwe Europa werd aanvankelijk gesteund en gerealiseerd door de regeringen van de lidstaten en alle communautaire instellingen. De Europese integratie werd geleidelijk uitgebreid tot de burgers en de andere instellingen, vooral dankzij de rechtstreekse verkiezingen met algemeen stemrecht van het Europees Parlement sinds 1979, en dankzij het ontstaan van een regionale politiek, die vorm heeft gekregen door de oprichting van een Comité van de Regio's. Dit democratiseringsproces gaat nog steeds verder, door de geleidelijke uitbreiding van de bevoegdheden van het Europees Parlement, door een versterking van het Comité van de Regio's en door de langzame maar toenemende betrokkenheid van de nationale parlementen.

Toch zijn die inspanningen nog niet voldoende in een tijdperk van de eenheidsmunt en de uitbreiding tot 450 miljoen inwoners. Het Grondwettelijke Verdrag omschrijft de Unie als Unie van Lidstaten en burgers en kent een relevante rol aan de controle van de subsidiariteit toe waaraan de regionale parlementen kunnen deelnemen. De Europese Unie kan echter niet slechts een unie van lidstaten zijn. De communautaire opbouw dient de burgers, de ware steun van het Europese integratieproces, toegang te verlenen.

De inspanningen om het democratische deficit te verminderen om de Unie te versterken door de verschillende hervormingen van Maastricht tot de Europese Conventie en het Grondwettelijk Verdrag, zijn wel lovenswaardig, moeten toch worden geconsolideerd en verhoogd. We moeten de vraag naar meer participatie inwilligen die het gevolg is van de economische, maatschappelijke en politieke ontwikkelingen van het Europa dat we aan het opbouwen zijn. We moeten de regionale en lokale instellingen, die de nabijheid bij de bevolking meer kunnen garanderen, volledig betrekken in het Europese besluitvormingsproces.

Iedereen moet deelnemen aan de Europese Unie: de lokale instellingen, de regio's en hun vertegenwoordigende parlementen, de maatschappelijke, politieke, culturele en plaatselijke organisaties en de burgers, die vrij, direct en zonder hindernissen of terughoudendheid moeten kunnen handelen in een open en gedeelde politieke en institutionele Europese ruimte.

De voorzitters zijn meer bepaald van mening dat de Europese instellingen hun taak als motor van de integratie met een nieuwe geest moeten hervatten, met aandacht voor openheid en luisterbereidheid, om zo een nieuw systeem van openheid en participatie op te bouwen.

Daarom vragen de voorzitters van de regionale wetgevende parlementen de volwaardige erkenning van de regio's met wetgevende bevoegdheden en hun parlementen: institutioneel, juridisch, politiek. Zij vragen bovendien betrokkenheid bij de totstandkoming en de toepassing van, en de controle op de communautaire wetgeving.

De voorzitters herinneren aan de fundamentele rol die het subsidiariteitsprincipe - duidelijk besloten in de thans van kracht zijn de verdragen - speelt bij het democratisering- en participatieproces in de Gemeenschap en bevestigen hun wil om het te concretiseren. De Europese Unie moet nadenken over haar ware taken. Zij zou zich moeten beperken tot de toepassing van het subsidiariteitsbeginsel en datgene regelen dat op nationaal, regionaal of lokaal niveau niet voldoende kan worden verwezenlijkt, daarbij vermijdend dat de communautaire bevoegdheden zodanig

worden opgevat dat zij de bevoegdheden van de lidstaten en hun regio's uithollen. Een reorganisatie van de taakverdeling tussen de Europese Unie en de lidstaten is dan ook nodig door het subsidiariteitsbeginsel consequent toe te passen.

In de huidige situatie hebben de regio's en hun parlementen een speciale rol: omdat zij zich zo dichtbij de burgers en hun problemen bevinden, zijn juist de regionale parlementen ideaal en in staat om de burgers inzicht te verschaffen in de vele goede redenen die er zijn voor Europa. Ook kunnen zij de Europese geest bevorderen en het eenwordingsproces verdiepen d.m.v. een nauwere interregionale samenwerking verdiepen.

Ongeacht wat er uiteindelijk met het Verdrag tot vaststelling van een Grondwet voor Europa gebeurt, is de CALRE ervan overtuigd dat niet dezelfde weg terug moet worden genomen die is afgelegd op zoek naar een institutionele architectuur van meerdere niveaus die van de Europese Unie een authentieke ruimte van politieke integratie maakt waarin de wetgevende regio's met wetgevende bevoegdheden actieve subjecten zijn en waarin hun eigen karakter wordt erkend.

In die zin verzoeken de voorzitters de Europese Commissie en de rest van de instellingen om de nodige maatregelen te treffen om procedures in de praktijk te brengen die de deelname van de regionale parlementen met wetgevende bevoegdheden aan de controle van het subsidiariteitsbeginsel mogelijk maken in gelijke termen als de procedures bedoeld in het protocol betreffende de toepassing van het subsidiariteits- en van het evenredigheidsbeginsel voorzien in het grondwettelijke Verdrag.

Daarom verplichten zij zich niet alleen om onderling maar ook met andere landen van de Europese Unie samen te werken, vooral met die van nieuw toetredende landen, die binnen verschillende institutionele contexten worden geconfronteerd met de weg naar subsidiariteit.

De voorzitters zijn van mening dat het regionalisering- en decentraliseringproces nu nog meer noodzakelijk is, in dit tijdperk van globalisering en het nieuwe Europa. Daarom engageren zij zich om de verschillende regionale experimenten te ondersteunen, in het bijzonder om het wederzijds begrip voor de respectieve rechtsstelsels te bevorderen en hun expertise ter beschikking te stellen, om het uitwerken van samenwerkingsverbanden te vergemakkelijken.

De voorzitters van de parlementen met wetgevende bevoegdheden verklaren dat zij bereid zijn hun krachten te bundelen met de Europese instellingen en organen, vooral met het Europees Parlement, de Commissie, het Comité van de Regio's en de COSAC, met de parlementen en regeringen van de lidstaten, met de andere Europese regio's, met de lokale instellingen met de culturele en sociaal-economische organisaties en met al de burgers, om gezamenlijk de Europese Unie te consolideren en te democratiseren.

BIJLAGE

Voorstellen tot deelneming van de regionale parlementen aan het controlestelsel van het subsidiariteits- en het evenredigheidsprincipe

DE SUBSIDIARITEIT VERSTERKEN, DE REGIONALE DEMOCRATIE ONTWIKKELEN

1. De Europese Unie is, op intern gebied, steeds meer bevoegdheden op zich gaan nemen die voorbehouden waren aan de nationale en de regionale wetgevers. Maar daar waar de regeringen op Europees gebied een bepaalde invloed kunnen uitoefenen op de beslissingen, hebben de nationale en de regionale parlementen tot hiertoe nog geen daadwerkelijke controle gehad over de Europese wetgeving die hen aangaat. Deze verstoring van de grondwettelijke evenwichten uit zich in een gebrek aan transparantie en in de afstandelijkheid van de bevolking ten aanzien van de beslissingen, wat het ontstaan van het zogenaamde democratisch deficit van de Europese Unie in de hand heeft gewerkt.
2. Het proces van Europese integratie kent het subsidiariteitsbeginsel sinds het ontstaan van de oprichtingsverdragen van de gemeenschappen. Dat moet ervoor zorgen dat de besluitvorming zo dicht en efficiënt mogelijk bij de burgers gebeurt. De algemene ontevredenheid over de ondoeltreffende toepassing van het subsidiariteitsbeginsel zorgde er echter voor dat deze kwestie een centrale plaats ging innemen in het debat rond het hervormingsproces van de Unie.

Sinds het Verdrag van Maastricht is het subsidiariteitsbeginsel een steeds belangrijkere rol gaan spelen in het debat rond de institutionele hervorming van de Europese Unie. Uiteindelijk resulteerde dat in een constitutioneel Verdrag van 2004 dat, voor het eerst, de nationale en regionale parlementen toegang verleent tot de beginfase van het Europese wetgevingsproces.

3. Het Verdrag stelde een voorafgaand politiek controlemechanisme (vroegwaarschuwingssysteem) voor van de wetsvoorstellen van de Unie door de parlementen van de lidstaten, met een toetsing door de rechter na goedkeuring van deze voorstellen. De toepassing van het subsidiariteitsbeginsel betekent bovendien dat rekening moet worden gehouden met het regionale niveau en legt de grondslag voor de verplichting van de Commissie –zoals opgenomen in de van kracht zijnde verdragen en daaruitvolgende bepalingen– om ruime consultaties te plegen over de voorstellen die zij wil doen, waarbij ook rekening moet worden gehouden met de regio's met wetgevende bevoegdheid, als die bij de voorstellen betrokken partij zijn.

4. De voorwaarden, de procedure en de gevolgen van het vroege waarschuwingsoverleg moeten in elke lidstaat worden onderworpen aan een interne behandeling, volgens hun grondwettelijke vereisten¹. Er bestaan echter algemene criteria die als richtlijn kunnen dienen voor de beslissingen op dit gebied, die als volgt kunnen worden samengevat:

- a) De procedure en de methode voor het overleg moeten het voorwerp uitmaken van een overeenkomst tussen het nationale parlement en de regionale parlementen.
- b) De overlegprocedure moet worden gevoerd met de regionale parlementen telkens als een voorstel van wetgevingshandeling betrekking heeft op de regionale bevoegdheden of de regio's een verplichting opleggen.
- c) Het overleg moet de regionale parlementen in de gelegenheid stellen om hun eigen standpunt in te nemen en dat te uiten aan het nationale parlement.
- d) Bij het opstellen van zijn beslissing moet het nationale parlement rekening houden met het standpunt van de regionale parlementen; dat zal doorslaggevend moeten zijn wanneer de

¹ In België zijn de nationale parlementen en de regionale parlementen gelijkwaardig betrokken bij de subsidiariteitsprocedure. De in deze Verklaring vermelde procedure is dus voor de Belgische regionale Parlementen minimaal.

interne bevoegdheid over het wetsvoorstel uitsluitend toekomt aan de regio's.

5. Om de regionale parlementen doeltreffend te laten deelnemen aan de Europese besluitvorming, moet voldaan zijn aan twee essentiële voorwaarden:

- a) De informatie wordt op behoorlijke wijze en zo spoedig mogelijk aan de regionale parlementen toegestuurd, opdat hun medewerking mogelijk zou zijn.
- b) De regionale parlementen zorgen voor een geschikte interne structuur en, in het bijzonder, voor de nodige mechanismen om contact te leggen met hun respectieve regionale regeringen.

De definitieve toepassing van het subsidiariteitsbeginsel draagt bij tot de versterking van de democratische legitimiteit van de Europese Unie, aangezien zij leidt tot de deelname van de regionale parlementen in de Europese wetgevende macht, als instellingen die het dichtst bij de burger staan.